

Plan van Aanpak 2019-2022

Aalsmeer Fossielonafhankelijk 2040

1 Inleiding

De gemeente Aalsmeer heeft als doel om in 2040 een fossielonafhankelijke gemeente te zijn. Dat betekent dat de gemeente in 2040 geen fossiele brandstoffen meer gebruikt, maar inzet op energiebesparing en duurzame energiebronnen. Deze energiebronnen kunnen in de gemeente zelf worden gezocht, maar ook daarbuiten.

Nederland wil haar CO₂ uitstoot in 2050 met 95% hebben verminderd ten opzichte van 1990. Deze zomer wordt daarom het landelijke Klimaatakkoord ondertekend. In dit Klimaatakkoord staan verschillende afspraken die de gemeenten in Nederland met het Rijk hebben gemaakt om uitvoering te geven aan de landelijke klimaatambities. Deze afspraken dragen ook bij aan de gemeentelijke ambitie. De gemeente Aalsmeer kan haar ambities niet alleen behalen. Een fossielonafhankelijke gemeente vraagt inzet van alle inwoners en bedrijven in Aalsmeer, en ondersteuning van de Rijksoverheid. Gelukkig wordt deze ambitie ook door onze inwoners omarmd. Zo was het maken van plannen voor aardgasvrij wonen een van de top 5 onderwerpen die voortkwam uit het traject Aalsmeer Inzicht. Ook zijn er in de gemeente verschillende concrete initiatieven die zich richten op de aanleg van zonnenvelden, lokale warmtenetten of het nemen van energiebesparende maatregelen.

De gemeenteraad heeft op 1 november 2018 de motie 'Fossiel Onafhankelijk Aalsmeer' aangenomen. Deze motie roept op om:

- een plan te ontwikkelen om de doelstelling Aalsmeer fossiel onafhankelijk te kunnen realiseren;
- aan de raad zo snel als mogelijk aan te geven welk budget er nodig is om dit plan te ontwikkelen;
- met de lentenota van 2019 dit plan te aan te bieden.

Met enthousiasme wordt hierbij het Plan van Aanpak: Aalsmeer Fossielonafhankelijk 2040 gepresenteerd. Dit plan beschrijft wat de gemeente Aalsmeer tot 2022 wil doen om goed voorbereid de weg in te slaan naar een fossielonafhankelijke gemeente. Vanuit het klimaatakkoord zijn de gemeenten vooral verantwoordelijk voor het opstellen van een visie voor de kleinverbruikers van aardgas (woningen en utiliteit¹). Hier ligt dan ook de focus van dit plan.

Rol van de gemeente

Het doel fossielonafhankelijk in 2040 blijkt een ambitieuze doelstelling, die niet voor alle sectoren in de gemeente haalbaar is. Ondanks dat blijven wij, conform de motie 'Fossiel Onafhankelijk Aalsmeer', ervoor gaan om dit doel zoveel mogelijk te bereiken. Wij accepteren dat er landelijke inzet nodig is om volledig fossielonafhankelijk te zijn en focussen in onze aanpak op die aspecten waar de gemeente de meeste invloed op kan uitoefenen: het aardgasgebruik in de gebouwde omgeving. De gemeente kan, en wil, haar inwoners niet dwingen tot het nemen van maatregelen. Daarom creëren wij duidelijkheid en bieden een handelingsperspectief; door plannen te maken en inwoners die nu aan de slag willen te ondersteunen.

Hierbij willen wij aan onze verplichtingen uit het klimaatakkoord voldoen en onze rol pakken om de transitie naar een fossielonafhankelijke gemeente verder te brengen. Dit doen wij door duurzame initiatieven te faciliteren wanneer deze op een positieve en betaalbare manier bijdragen aan het behalen van de doelstelling Fossielonafhankelijk Aalsmeer. En door, waar mogelijk, duidelijkheid te scheppen over de (on)mogelijkheden en (on)wenselijkheden. Dit alles om ervoor te zorgen dat de

² Het klimaatakkoord moet nog worden ondertekend. De verwachting is dat de afspraken die in deze tabel zijn benoemd in het definitieve akkoord overeind blijven.

energietransitie leidt tot een fossielonafhankelijke gemeente en tot een veerkrachtige gemeente, die aantrekkelijk blijft voor haar inwoners en bedrijven. Kortom: voor een toekomstbestendig Aalsmeer.

Er liggen daarmee duidelijke kansen voor en raakvlakken met de glastuinbouw, het bedrijfsleven en het verkeer in Aalsmeer. Een Fossielonafhankelijk Aalsmeer is dan ook een gemeentebrede opgave. Het omvat werkzaamheden uit de programma's Economie en Duurzaamheid, Openbare Ruimte en Ruimtelijke Ontwikkeling. In dit plan van aanpak gaan wij in op alle thema's. Al deze thema's hebben hun eigen budgetten. Het financieringsvoorstel in dit plan van aanpak gaat alleen in op de inzet die gepleegd wordt met middelen vanuit de verduurzaming van de gebouwde omgeving (woningen en utiliteit).

Leeswijzer

Dit plan van aanpak beschrijft eerst het nut en de noodzaak van het opstellen van een plan van aanpak fossielonafhankelijk Aalsmeer. Vervolgens staat in hoofdstuk 3 een energetische analyse van adviesbureau CE Delft over de opgave fossielonafhankelijkheid. Geschetst wordt waar we nu staan, wat er verwacht kan worden en wat maximaal haalbaar is. In hoofdstuk 4 staan de conclusies die de gemeente Aalsmeer uit deze noodzaak en opgave haalt. Op basis van deze conclusies volgt in hoofdstuk 5 het plan van aanpak met de voorgenomen beleidsinzet van de gemeente Aalsmeer voor de jaren 2019-2021. Per thema wordt hierin aangegeven welke maatregelen worden uitgevoerd. Vervolgens wordt ingegaan op hoe de voortgang van dit plan van aanpak zal worden gemonitord en wat de financiering is voor het plan van aanpak.

2 Nut en noodzaak

Naast de motie zijn er meer redenen waarom het belangrijk is om een plan van aanpak op te zetten voor het fossielonafhankelijk maken van de gemeente.

Nakomen landelijke verplichtingen

Op landelijk niveau is het afgelopen jaar hard onderhandeld om te komen tot een Klimaatakkoord. Het Klimaatakkoord is een overeenkomst tussen overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijven in Nederland om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Uit dit Klimaatakkoord komen afspraken die gemeenten in Nederland moeten uitvoeren (zie **Error! Reference source not found.**). Aalsmeer wil aan deze verplichtingen voldoen. De gemeenten zijn in deze afspraken primair verantwoordelijk voor het opstellen van een visie voor de kleinverbruikers van aardgas (woningen en utiliteit).

Tabel 1 – Afspraken en verplichtingen met de Rijksoverheid

Wat	Wanneer	Waar is dit afgesproken ²
Handhaving en controle op activiteitenbesluit wet Milieubeheer	Doorlopend	Wet Milieubeheer, Klimaatakkoord
Opstellen regionale energiestrategie	<u>Concept</u> : half jaar na ondertekening klimaatakkoord <u>Definitieve versie</u> : 1 jaar na ondertekening klimaatakkoord	Klimaatakkoord
Opstellen Transitievisie warmte	Uiterlijk 2021	Klimaatakkoord
Uitvoeringsplan op wijkniveau	jaar voordat een wijk van het aardgas af gaat	Klimaatakkoord
Opstellen routekaart CO ₂ -arme vastgoedportefeuille in 2050	<i>Nog onbekend</i>	Klimaatakkoord
Vanaf 2030 zijn alle OV-bussen emissievrij Vanaf 2025 zijn alle nieuwe OV-bussen emissievrij.	2025-2030	Bestuursakkoord Zero Emissie Regionaal Openbaar Vervoer per Bus (2016)

Opgave raakt ons allemaal

Een fossielonafhankelijke gemeente vraagt om aanpassingen aan alle woningen en bedrijven in Aalsmeer. Ook het vervoer zal veranderen en er zijn aanpassingen nodig aan de energie infrastructuur in de gemeente. De gemeente zelf is echter niet de partij die woningen isoleert en aansluit op een andere warmtevoorziening, of die elektrische auto's voor haar inwoners aanschaf. De daadwerkelijke maatregelen moeten door de inwoners van Aalsmeer worden genomen. Er zijn zorgen over het financieren van deze opgave. De gemeente wil voorkomen dat haar inwoners onnodig hoge kosten moeten maken. Om deze reden blijven wij kijken naar mogelijke interessante instrumenten (zoals gebouwgebonden financiering) om onze inwoners te faciliteren, en drempels en barrières zo veel mogelijk weg te nemen.

Duidelijkheid aan onze inwoners

In de gemeente Aalsmeer zijn ondernemers en inwoners al hard bezig met duurzame initiatieven (zie kader op p 6). Deze mensen kijken natuurlijk ook naar wat de gemeente zelf aan duurzaamheidsplannen heeft. Er is behoefte aan duidelijkheid over wat de energietransitie voor hen betekent. De gemeente Aalsmeer wil haar inwoners zoveel mogelijk duidelijkheid en een concreet handelingsperspectief geven. Duidelijkheid over wat inwoners en bedrijven kunnen verwachten helpt

² Het klimaatakkoord moet nog worden ondertekend. De verwachting is dat de afspraken die in deze tabel zijn benoemd in het definitieve akkoord overeind blijven.

bij het nemen van concrete maatregelen. Maar ook bij het timen van investeringsbeslissingen (zoals isoleren of het vervangen van de huidige Cv-ketel). Concrete adviezen helpen hierbij.

Ondersteunen van wenselijke ontwikkelingen

Een aantrekkelijk Aalsmeer blijven waar het prettig is wonen en werken is. Dat is wat de gemeente graag wil. Er komt nieuwbouw in Hoofdweg Zuid, Westeinderhage, Aalsmeer Oost en Aalsmeer. En voor de glastuinbouw zijn concentratiegebieden aangewezen waar Greenport Aalsmeer de tuinbouwfunctie wil versterken. Allemaal ontwikkelingen die vragen om een goed (duurzaam) energiesysteem. Hieronder twee illustraties:

Datacenters

In de regio rondom Schiphol zijn veel initiatieven voor datacenters. Deze datacenters hebben een grote elektriciteitsvraag, vergelijkbaar met dat van ruwweg de 700 huishoudens. Bij krapte op het elektriciteitsnet kan de bouw van één datacenter er dus al snel toe leiden dat er onvoldoende capaciteit aanwezig is om nieuwbouwwoningen aan te sluiten. De bouw van woningen kan hierdoor 7 tot 10 jaar vertraging oplopen. Momenteel is dit nog niet aan de orde in Aalsmeer, maar het is zaak om hier goede regie op te voeren. In afstemming met de netbeheerder. Dit om ervoor te zorgen dat gewenste ontwikkelingen zoals woningbouw in de gemeente kunnen doorgaan.

Greenport Aalsmeer

Greenport Aalsmeer wil met name de glastuinbouw versterken in kansrijke tuinbouwgebieden met een duurzaam toekomstperspectief. Het gaat hier om een combinatie van een aantrekkelijke locatie, met geschikte ruimtelijke indeling, goede bereikbaarheid en mogelijkheden voor een duurzame energievoorziening. Een van de criteria waarnaar wordt gekeken is of voor deze locatie de randvoorwaarden op het gebied van duurzaamheid op orde gebracht kunnen worden tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten (Greenports Nederland, 2019). Een duurzame energievoorziening en daaraan gekoppeld, levering van CO₂ is dan ook randvoorwaardelijk voor een sterke tuinbouwsector in de gemeente Aalsmeer. Om deze reden verkent Greenport Aalsmeer de mogelijkheden voor geothermie.

"In de nabije toekomst zie ik in Greenport Aalsmeer een veelkleurig landschap van kassen, bedrijven en woningen, die verbonden zijn door een slimme, digitale en klimaatneutrale infrastructuur. Het bij elkaar brengen van onze huidige intenties en de concrete samenwerking tussen overheden, bedrijven en kennisinstellingen zal hierin een wezenlijke bijdrage leveren."

Marcel Groen, Greenport Aalsmeer

Onzekerheden

De energietransitie is een grote opgave die raakt aan veel beleidsterreinen. De randvoorwaarden waarbinnen de energietransitie moet plaatsvinden zijn nog volop in ontwikkeling. Denk aan veranderende wetgeving, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Ook is nog veel onderzoek en innovatie nodig, onder andere om de energietransitie betaalbaarder te maken. Toch is het, gezien de afspraken met de Rijksoverheid en de lokale ambitie, belangrijk om nu te starten. Tijdens de uitvoering van dit plan van aanpak blijkt ongetwijfeld dat er nog problemen en uitdagingen naar voren komen. Deze zijn soms lokaal op te lossen, maar in sommige gevallen is ook aanpassing van landelijke wet- en regelgeving nodig. De komende jaren ondervindt Aalsmeer steeds meer waar knelpunten ontstaan en welke strategische partners belangrijk zijn. De gemeente Aalsmeer blijft ontwikkelingen op dit terrein nauwlettend volgen. Dit om te kunnen leren van andere aanpakken en om met kansrijke aanpakken ons voordeel te doen in Aalsmeer.

Verwachting: vanaf 2022 meer structurele ondersteuning van de Rijksoverheid

De kosten voor het fossielonafhankelijk maken van de gemeente Aalsmeer worden momenteel gefinancierd met middelen vanuit de gemeente en de Provincie Noord-Holland. Vanuit de Rijksoverheid zijn er losse subsidies beschikbaar voor Proeftuinen Aardgasvrije Wijken en voor het uitvoeren van de Regionale Energiestrategie. In Aalsmeer is nog onvoldoende duidelijkheid om op dit

moment al te starten met het aardgasvrij maken van woningen. Daarvoor komt deze subsidie dus te vroeg. De Rijksoverheid neemt de resultaten van de diverse proeftuinen in Nederland mee om een zogenaamd Artikel 2 onderzoek uit te voeren naar hoe de extra uitvoeringskosten voor gemeenten (met name de kosten voor de Wijkuitvoeringsplannen) er na 2021 uitzien, en wat de Rijksoverheid hier aan kan bijdragen. Dit kan betekenen dat er vanaf 2022 meer structurele middelen beschikbaar komen voor uitvoering van de aanpak fossielonafhankelijk Aalsmeer. Wanneer de gemeente een duidelijk plan heeft wat zij wil doen met deze middelen zal het naar verwachting eenvoudiger zijn om een beroep te doen op deze middelen. Dit is een aanvullende reden om de komende jaren de kaders voor een fossielonafhankelijke gemeente verder vorm te geven. Zonder deze structurele aanvullende middelen wordt het lastig om de gemeentelijke ambitie te halen.

Tabel 2 – Initiatieven in Aalsmeer

Voorbeelden	
VvE De Kwekerij VvE De Kwekerij is een VvE uit 2001 met 60 woningen, gelegen aan De Kas in Aalsmeer. Zij onderzoeken hoe ze het energiegebruik van hun complex kunnen verlagen, over kunnen stappen naar duurzame verwarming en op termijn aardgasvrij kunnen worden. Bijzonder aan het gebouw is het grote glazen atrium. Van het Duurzaamheidsfonds Aalsmeer ontvingen zij subsidie om dit onderzoek uit te laten voeren door een gespecialiseerd bedrijf. De resultaten worden in juni 2019 gepresenteerd. In 2020 wordt tijdens de ledenvergadering besloten welke maatregelen worden uitgevoerd. <u>Voorbereiding en gesprekken</u>: dec 2017-mei 2018 <u>Aanvraag Duurzaamheidsfonds</u>: mei-augustus 2018 <u>Uitvoering</u>: 2020 en verder. Ook diverse andere VvE's hebben reeds subsidie ontvangen voor onderzoeken naar verduurzaming of zijn bezig met de aanvraag voor subsidie.	De Nieuwe Energie Kudelstaart Vier Vier buurtgenoten uit de Anne Frankstraat/Haya van Somerenstraat in Kudelstaart sloegen de handen ineen. Zij wilden samen zonnepanelen inkopen en dachten ook aan isolatie-maatregelen voor de circa 100 jaren 80-woningen in hun buurt. Na overleg met de gemeente en Sienergie hebben ze een projectplan gemaakt en subsidie ontvangen van het Duurzaamheidsfonds. Zij organiseerden informatieavonden voor de buurt en lieten een aantal voor-beeldwoningen onderzoeken door een adviseur van Sienergie. Op een tweede informatieavond in april werden de resultaten gepresenteerd en nu kunnen mensen inschrijven om mee te doen aan een collectieve inkoop voor o.a. isolatiemaatregelen en zonnepanelen. Dit project is goed herhaalbaar in andere delen van Kudelstaart en Aalsmeer. Daarna zijn er plannen om een duurzaamheidscoöperatie Kudelstaart op te richten, met veel aandacht voor duurzame energie, water en groen. <u>Voorbereiding en gesprekken</u>: dec 2018-jan 2019 <u>Aanvraag Duurzaamheidsfonds</u>: feb. 2019 <u>Uitvoering</u>: februari tot circa juni 2019.
Wilgenlaan Aalsmeer De Wilgenlaan is beschermd dorpsgezicht. De huidige bewoners hebben onderling regelmatig contact en bedachten dat een gezamenlijk warmtenet goed zou passen bij hun buurt. Na overleg met de gemeente kwamen ze tot inzicht dat het goed was om eerst te starten bij het isoleren van de woningen om zo de warmtevraag te verminderen. Vanuit het Duurzaamheidsfonds Aalsmeer ontvangen zij subsidie voor het inhuren van maatwerkadvis, gezien het bijzondere karakter van de straat. De bewoners organiseren een informatiebijeenkomst en een collectieve inkoopactie, waarbij bewoners tegelijkertijd opdracht kunnen geven voor bijvoorbeeld vloer- of dakisolatie. De verwachting is dat een flink deel van de bewoners hieraan mee wil doen. Voor het vervolg zijn er plannen voor een onderzoek naar	Warmte uitwisseling Aalsmeer In Aalsmeer is er een innovatief project gaande dat het benutten van lokale duurzame bronnen op een mooie wijze laat zien. Er wordt gewerkt aan een energie-uitwisseling tussen het NLDC Datacentrum, het zwembad en sporthal 'de Waterlelie, het IKC Triade en potplanten-groothandel Fertiplant. Op termijn is het wellicht mogelijk om ook (nieuwe) woningen op dit net aan te sluiten.

een collectief zonnepanelenproject. De stap daarna is om te onderzoeken of een collectief warmtenet mogelijk zou zijn.

Vorbereiding en gesprekken van juni 2018-februari 2019

Aanvraag Duurzaamheidsfonds maart 2019

Uitvoering April- december 2019.

3 De energetische opgave

Voor welke opgave staan we als we als gemeente fossielonafhankelijk willen worden? Deze opgave is onderzocht door CE Delft. Hieronder volgt een korte samenvatting uit de rapportage 'Fossielonafhankelijk Aalsmeer' van adviesbureau CE Delft (zie bijlage voor het gehele rapport). In het onderzoek van CE Delft is gebruik gemaakt van de Klimaatmonitor als gegevensbron. Deze Klimaatmonitor is een landelijk geaccepteerde bron voor monitoring. De gegevens in de klimaatmonitor lopen circa anderhalf jaar achter. Om deze reden komen de meest recente gegevens uit 2017.

Huidige stand

In totaal was er in de gemeente Aalsmeer in 2017 een energiegebruik van ca 2.700 TJ. Het grootste deel daarvan is gebruikt door de landbouw (glastuinbouw) en de huishoudens. Het energiegebruik van de tuinbouw daalt de afgelopen jaren. Terwijl dat van huishoudens redelijk constant blijft, ondanks dat het aantal inwoners met meer dan 2.000 is toegenomen sinds 2010.

Wat is een Terajoule (TJ)?

Om verschillende energiesoorten zoals benzine, gas en elektriciteit bij elkaar op te tellen worden getallen weergegeven in Joules. Een joule is een zeer kleine eenheid. Daarom spreken wij in dit plan over Terajoules (1.000.000.000.000 joule).

Een Terajoule (TJ) komt overeen met de jaarlijkse energievraag van circa 17 Aalsmeerse woningen. Of met de elektriciteit die kan worden opgewekt met ruwweg een halve hectare (3.000-5.000 m²) aan zonneveld.

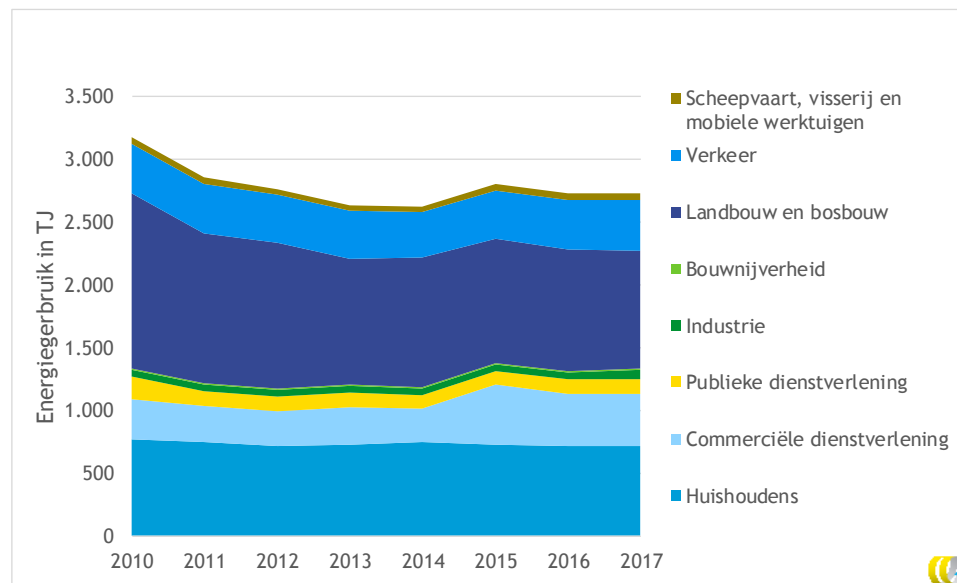
1 TJ = **Energievraag 17 huishoudens**

0,3-0,5 ha zonneveld

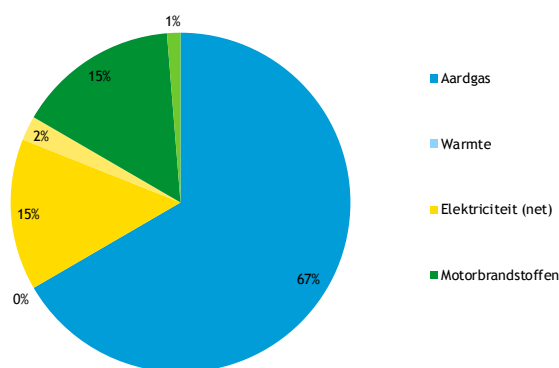

Figuur 1 – Energiegebruik (in TJ) in de gemeente Aalsmeer, verdeeld per sector.

Het energiegebruik bestaat met name (66%) uit aardgas en voor een kleiner deel uit elektriciteit en motorbrandstoffen. Een deel van het elektriciteitsgebruik wordt al fossielonafhankelijk ingevuld, bijvoorbeeld met zonnepanelen op eigen dak en door in Nederland opgewekte duurzame elektriciteit (13,9 % van de elektriciteitsmix (Netbeheer Nederland, 2019)). Ook worden op landelijk niveau biobrandstoffen bijgemengd bij de motorbrandstoffen in Nederland (7,75% van het totaal aan motorbrandstoffen). Deze delen zijn in een lichtere kleur in onderstaande grafiek weergegeven. Momenteel is 3% van de gebruikte energie in Aalsmeer fossielonafhankelijk³. Er resteert dan ook nog een grote opgave om de rest van het energiegebruik fossielonafhankelijk te maken.

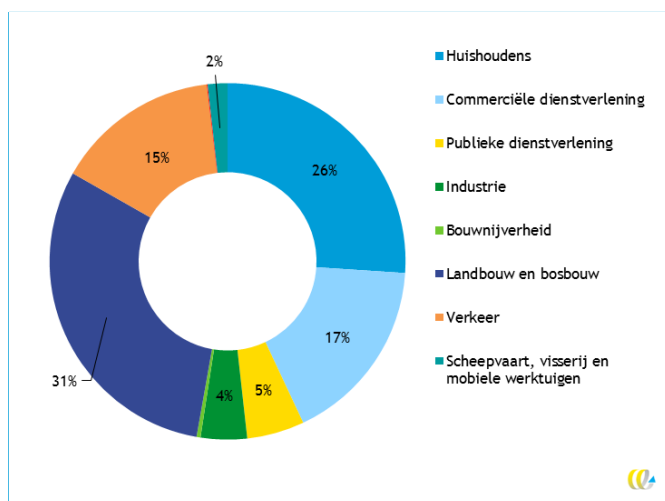
Figuur 2 – Verdeling van soorten brandstoffen in de gemeente Aalsmeer, in lichte kleuren het aandeel hernieuwbaar in de huidige energiemix van Aalsmeer.

³ Drie procent lijkt lager dan de landelijke getallen die hiervoor zijn genoemd. Dit komt door het effect van percentages-op-percentages. De aandelen hernieuwbaar zijn percentages op een deel van de energievraag, waardoor het totale aandeel hernieuwbare energie lager uitvalt dan wanneer de individuele landelijke percentages worden opgeteld.

De energievraag in Aalsmeer, zoals weergegeven in Figuur 1, kan worden omgerekend naar een CO₂ uitstoot. Dit is een goede inschatting van de opgave van een fossielonafhankelijk Aalsmeer, aangezien alleen wordt gekeken naar de CO₂-uitstoot van het energiegebruik. En al deze energie moet in 2040 fossielonafhankelijk, en dus CO₂ vrij zijn. In Figuur 3 is de verdeling van de CO₂-uitstoot per sector in Aalsmeer weergegeven. De totale CO₂-uitstoot in Aalsmeer is momenteel 200 kton⁴, waarvan het grootste gedeelte van de uitstoot afkomstig is uit de tuinbouw en daarna de huishoudens van Aalsmeer.

Figuur 3 - Verdeling CO₂-emissies in 2017 naar sector

3.1 Verwachte ontwikkeling

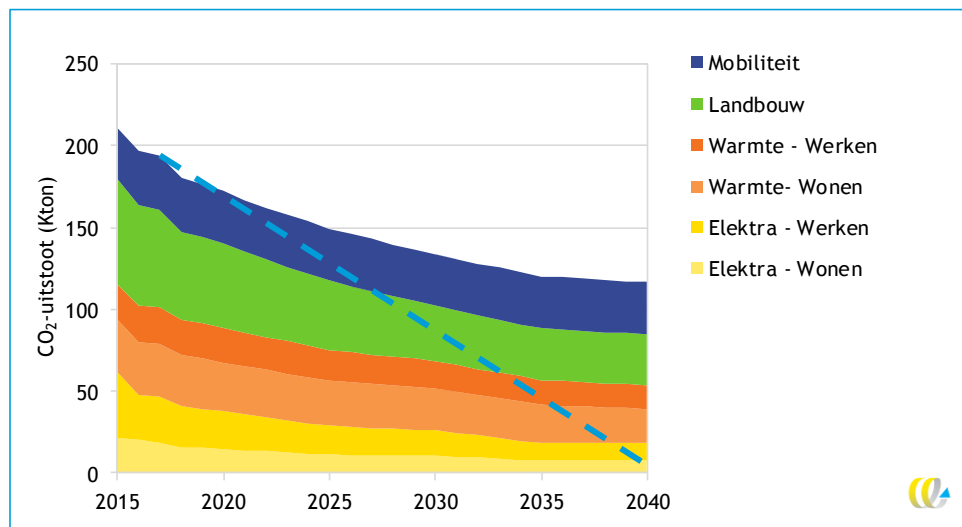
Onderzoeks- en adviesbureau CE Delft heeft ook gekeken wat de ontwikkelingen van de CO₂-uitstoot van de gemeente Aalsmeer zijn wanneer de gemeente niet inzet op aanvullend beleid. In deze analyse is de landelijke ontwikkeling voor emissiereductie vertaald naar Aalsmeer. Deze analyse gaat *niet* uit van een optimistisch scenario waarin veel wordt gedaan, maar kijkt naar wat de ontwikkelingen zijn bij het vastgesteld en voorgenomen beleid. Om de landelijke ontwikkelingen te bepalen worden de trends vanuit de Nationale Energieverkenning (NEV), een studie van het Planbureau voor de Leefomgeving, doorgetrokken vanuit de huidige CO₂-uitstoot (zie Figuur 3 hierboven).

Bij het berekenen van deze trend is gecorrigeerd voor de Aalsmeerse verwachtingen voor de bevolkingsgroei vanuit de PRIMOS bevolkingsprognose. De NEV 2017 doet voorspellingen tot aan 2035. De ontwikkelingen na 2035 zijn dan ook niet bekend. CE Delft heeft verondersteld dat de ontwikkeling van de periode 2030-2035 zich na 2035 in dezelfde mate zal voortzetten. Hierbij worden impliciet gelijke demografische en economische ontwikkelingen verwacht als in de periode 2030-2035.

Het landelijk voorgenomen beleid conform het referentiescenario uit de NEV zorgt voor een flinke daling in de CO₂-emissies van Aalsmeer. In 2040 liggen de emissies 40% lager dan in 2017. De emissies voor het elektriciteitsgebruik dalen het sterkst, terwijl de emissies voor mobiliteit het minst sterk dalen. Om fossielonafhankelijk te zijn is het echter nodig dat alle emissies die zichtbaar zijn in Figuur 4 tot nul zijn gereduceerd. Dit is schematisch aangegeven met een blauwe stippellijn. Het is mogelijk deze emissies zelf te reduceren door eigen opwek of door import van buiten de gemeentegrenzen.

⁴ Ter referentie: 1 ton CO₂ uitstoten doe je wanneer je 319 liter diesel verbrandt, of 7x naar Parijs vliegt, of 16.000 km met de trein reist. Een gemiddeld huishouden stoot jaarlijks 8 ton CO₂ uit door gebruik van energie in huis en vervoer.

Figuur 4 – Trendverwachting richting 2040 op basis van de Nationale Energieverkenning van het PBL.

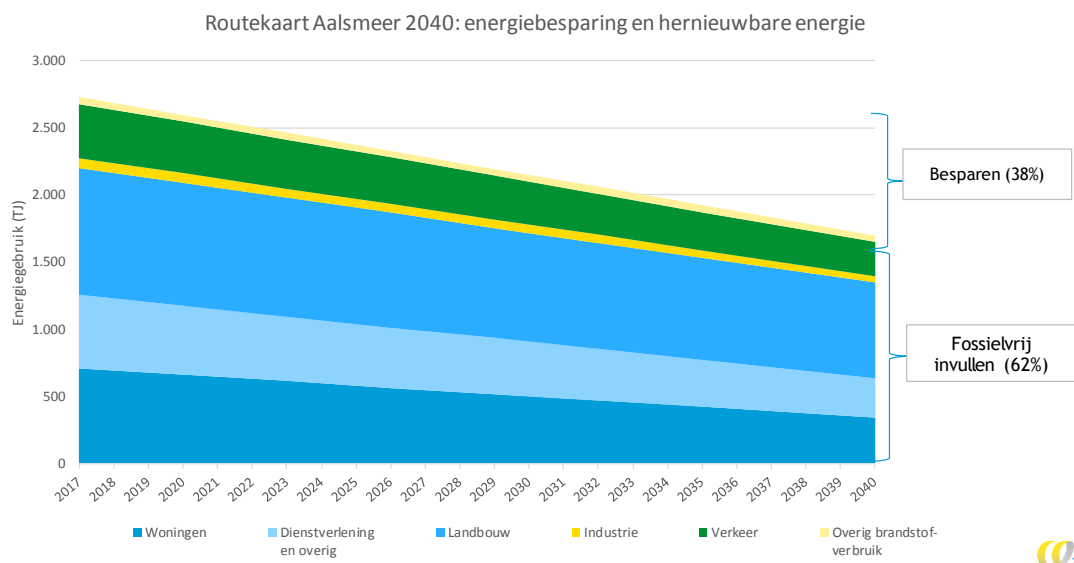
3.2 Behalen van de doelstelling

Vervolgens heeft CE Delft gekeken naar wat er allemaal mogelijk is om een fossielonafhankelijk Aalsmeer te realiseren. Hierbij is gekeken naar alle technisch realistische opties. Dit geeft een beeld van het meest optimistische scenario. De inzet die geschetst is in deze scenario's is hoger dan wat op dit moment met huidige (landelijk) beleid verwacht kan worden.

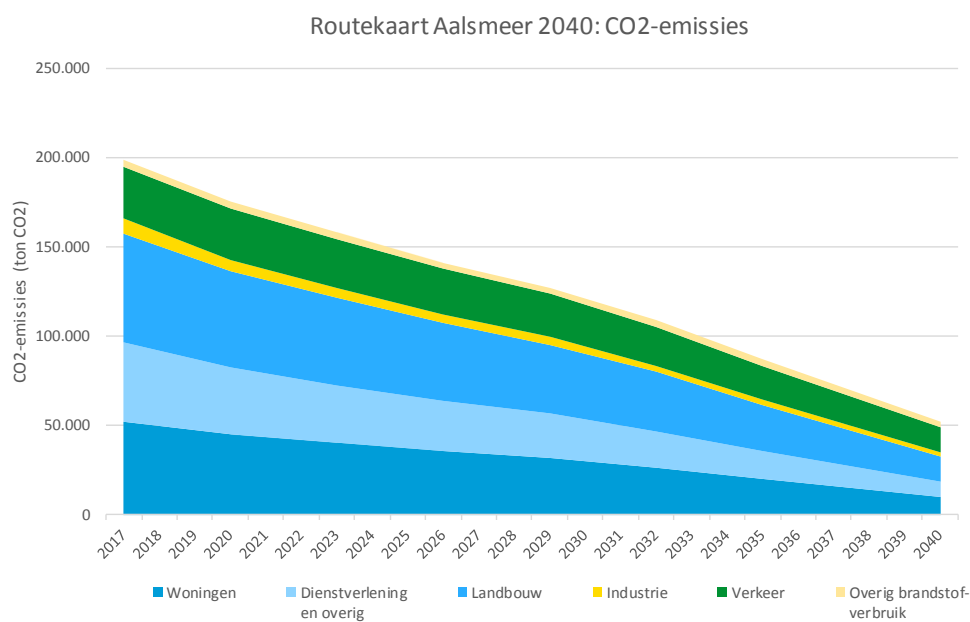
Effect van alles op alles zetten

Wanneer de gemeente Aalsmeer alle realistisch te verwachten maatregelen inzet vindt er een daling in het energiegebruik plaats door bijvoorbeeld gebouwisolatie en een efficiënter verkeer (Figuur 5). Deze besparing komt tot maximaal 38% van de huidige energievraag. Het overige deel zal moeten worden ingevuld met fossielonafhankelijke energiebronnen. Door landelijke ontwikkelingen, en de inzet van andere warmtebronnen (geothermie en LT-warmte) is dit energiegebruik in 2040 voor een groot deel fossielonafhankelijk. Dit is terug te zien in Figuur 6 waar de CO₂ uitstoot van het energiegebruik in dit scenario is weergegeven. Om volledig fossielonafhankelijk te zijn dienen ook deze laatste fossiele energiebronnen te worden vervangen. Dit kan met bronnen van binnen de gemeentegrenzen of door import van buiten. CE Delft geeft aan dat binnen de gemeente in potentie voldoende aanvullende hernieuwbare energie kan worden geproduceerd om de laatste fossiele delen van het energiegebruik zelf te vergroenen. Zij geven hierbij aan dat dit een onrealistisch grote inzet vraagt: je zou al het geschikte dakoppervlak van Aalsmeer moeten voorzien van zonnepanelen. Ook moet meer dan 95% van het daarvoor geschikte landelijk gebied gebruikt worden voor zonnenvelden. Deze conclusie sluit aan bij de onderbouwing waarom de gemeente haar ambitie heeft gewijzigd van energieneutraal naar fossielonafhankelijk.

Figuur 5 – Energiegebruik wanneer Aalsmeer alle besparingsinspanningen pleegt die technisch-realistisch mogelijk zijn.

Figuur 6 - CO₂-emissie wanneer Aalsmeer alle besparingsinspanningen pleegt die technisch-realistisch mogelijk zijn. De resterende CO₂ emissies zouden fossielonafhankelijk moeten worden ingevuld door aanvullende hernieuwbare energieopwekking, binnen of buiten de gemeente.

Fossielonafhankelijk in 2040: een ambitieuze doelstelling, die voor mobiliteit lastig haalbaar is

Om de ambitie fossielonafhankelijk te behalen is de gemeente Aalsmeer ook afhankelijk van landelijke ontwikkelingen bij het verder verduurzamen van de elektriciteitsvoorziening en de productie van groengas/waterstof. Ook voor het verduurzamen van het wegverkeer is de Rijksoverheid aan zet. CE Delft schrijft in haar rapportage dat het technisch haalbaar is om fossielonafhankelijk te worden in

2050 als het Rijk haar ambities realiseert. Voor 2040 is dit voor de woningen en gebouwen technisch ook mogelijk. Het vraagt wel om een hoog tempo. Per jaar moeten er ongeveer 650 woningen worden aangepakt. Dat komt neer op 2,5 woningen per werkdag. Het is echter onwaarschijnlijk dat ook het wegverkeer fossielonafhankelijk is in 2040.

Wil de gemeente het tempo van het aantal woningaanpakken verhogen dan kan zij met name inzetten op het scheppen van duidelijkheid voor wenselijke oplossingen en ondersteuning. Dit door voorlichting te geven en met behulp van financiële instrumenten als leningen en subsidies. Het afdwingen van maatregelen is momenteel niet mogelijk en niet wenselijk.

4 Conclusie

In hoofdstuk 2 is ingegaan op de noodzaak van het opstellen van een plan van aanpak fossielonafhankelijk Aalsmeer. Vervolgens is in hoofdstuk 3 een energetische analyse van adviesbureau CE Delft over de opgave fossielonafhankelijkheid opgenomen. Op basis van deze twee hoofdstukken worden de volgende conclusies getrokken, die wij hebben gebruikt als uitgangspunten in het plan van aanpak.

Het is duidelijk dat er vanuit nationale ambities, en afspraken met de Rijksoverheid, veel op de gemeente afkomt. Een fossielonafhankelijke gemeente vraagt om aanpassingen aan alle woningen en bedrijven in Aalsmeer. Er is vanuit onze inwoners dan ook behoefte aan duidelijkheid over wat de energietransitie voor hen betekent. In de gemeente Aalsmeer zijn ondernemers en inwoners al bezig met duurzame initiatieven. De gemeente zelf werkt ook aan nieuwe uitbreiding van woningbouw en aan een sterke glastuinbouwsector. Deze sectoren hebben zekerheid nodig van hun stroom- en warmtevoorziening. Dit vraagt om een goed (duurzaam) energiesysteem. Hiervoor is het nodig een blik te hebben op de consequenties van ontwikkelingen, en deze met elkaar af te stemmen.

De energieanalyse van CE Delft laat zien dat er nog een grote opgave ligt om Aalsmeer fossielonafhankelijk te maken. Deze opgave is het grootst voor het aardgasverbruik in de gebouwde omgeving: de woningen, de bedrijven en de tuinbouw in Aalsmeer. Voor de gebouwde omgeving is dit een grote ambitie, die in 20 jaar zal moeten worden uitgevoerd, maar die technisch mogelijk is. CE Delft schat in dat het niet gaat lukken om in 2040 het verkeer fossielonafhankelijk te maken.

Hoewel het doel fossielonafhankelijk in 2040 een ambitieuze doelstelling blijkt te zijn, blijven wij ervoor gaan om dit doel zo veel mogelijk te realiseren. Wij accepteren dat er landelijke inzet nodig is om volledig fossielonafhankelijk te zijn en wij focussen op de gebieden waar de gemeente het meeste kan doen: het aardgasgebruik in de gebouwde omgeving. De gemeente kan, en wil, haar inwoners niet dwingen tot het nemen van maatregelen. Om deze reden kiezen wij ervoor om duidelijkheid te scheppen en een concreet handelingsperspectief te creëren door plannen te maken en inwoners die nu aan de slag willen te ondersteunen. Wij blijven kijken naar mogelijke interessante instrumenten (zoals gebouwgebonden financiering) om onze inwoners te faciliteren, en drempels en barrières zo veel mogelijk weg te nemen. Ook willen wij het aandeel duurzame energie in de gemeente verder verhogen, om zo het doel van een fossielonafhankelijk Aalsmeer dichterbij te brengen. Randvoorwaarde hierbij is wel dat dit past binnen de ruimtelijke kaders.

Gezien het bovenstaande wil de gemeente Aalsmeer aan haar verplichtingen uit het klimaatakkoord voldoen en haar rol pakken om de transitie naar een fossielonafhankelijke gemeente verder te brengen. Dit doen wij door duurzame initiatieven te faciliteren, wanneer deze op een positieve en betaalbare manier bijdragen aan het behalen van de doelstelling fossielonafhankelijk Aalsmeer. En door, waar mogelijk, duidelijk te zijn over (on)mogelijkheden en (on)wenselijkheden. Dit alles om ervoor te zorgen dat de energietransitie niet alleen leidt tot een fossielonafhankelijke gemeente, maar

ook tot een veerkrachtiger gemeente die aantrekkelijk blijft voor haar inwoners en bedrijven. Kortom: voor een toekomstbestendig Aalsmeer.

5 Plan van aanpak 2019-2022

De komende jaren stelt de gemeente Aalsmeer kaders op voor de energietransitie. Dat gebeurt vanuit twee sporen:

1. Vormgeven van de kaders voor een fossielonafhankelijke gemeente

Helemaal fossielonafhankelijk worden heeft grote gevolgen voor de gemeente. Zowel voor de woningen als de glastuinbouw en de bedrijven. Maar ook voor het landschap: zonnevelden, windturbines, warmtenetten in de ondergrond. Nieuwe elementen in de openbare ruimte waar Aalsmeer nog niet altijd van weet in hoeverre deze wenselijk of mogelijk zijn. Wij willen de komende jaren benutten om een aantal landelijk afgesproken beleidsproducten op te leveren, zoals de regionale energiestrategie en de transitievisie warmte. Beide producten hebben een grote relatie met de omgevingsvisie en de huidige visies op ruimte en wonen in Aalsmeer. Juist het opleveren van deze documenten willen wij gebruiken om een beeld op te stellen van hoe de gemeente eruitziet wanneer zij fossielonafhankelijk is. En met gemeenteraad, inwoners en bedrijven in gesprek te gaan over de (on)wenselijkheden van deze (ruimtelijke) ontwikkelingen als gevolg van de energietransitie. Vanuit een gezamenlijk beeld kan dan de komende jaren worden doorgewerkt aan de doelstelling fossielonafhankelijk Aalsmeer.

2. Ondersteunen van lokale initiatieven, bewoners en bedrijven in Aalsmeer.

Er zijn veel partijen actief bezig met initiatieven op het gebied van duurzaamheid in Aalsmeer. De gemeente wil deze initiatieven blijven ondersteunen en Aalsmeesters die willen starten op weg helpen met goed advies. Daarom bevat dit programma een communicatiecampagne en wordt het energieloket versterkt en uitgebreid. Bij het energieloket wordt gekeken of ook bedrijven hiervan gebruik kunnen maken. Verder worden de bestaande duurzaamheidsregelingen geëvalueerd.

Deze twee sporen worden hieronder per thema verder uitgewerkt.

5.1 Ruimtelijke impact

De regionale energiestrategie

In het kader van de afspraken uit het Klimaatakkoord moeten alle gemeenten in Nederland in het komende jaar een Regionale Energiestrategie (RES) opstellen. Aalsmeer doet dit in samenwerking met de regio Amstelland-Meerlanden. Het Rijk en de Provincie Noord-Holland ondersteunen dit proces. De afgelopen maanden is er door de regio Amstelland-Meerlanden hard gewerkt aan het opzetten van een programma-organisatie. Een startnotitie over de werkzaamheden van de RES gaat rond de zomer naar de gemeenteraad. Deze startnotitie beschrijft het proces om te komen tot een Regionale Energiestrategie. Daarin is ook aandacht voor de wijze waarop de gemeenteraad en de belangrijkste stakeholders binnen Aalsmeer betrokken worden.

Het opstellen van de RES vraagt weinig financiële middelen van de gemeente Aalsmeer, maar is wel arbeidsintensief. Vanuit de regio wordt gevraagd om per gemeente het volgende te hebben georganiseerd voor een goed proces:

- Een coördinator energietransitie
- een multidisciplinair team die deze coördinator ondersteunt, zoals medewerkers Ruimtelijke Ordening (Omgevingswet/visie en ontwerper), kabels en leidingen, wonen, economie, juridisch (omgevingsbeleid/vergunningen), communicatie.

Door een goede interne afstemming is het mogelijk om een scherp beeld te krijgen van de gewenste kaders van de energietransitie in Aalsmeer.

Er zijn in Nederland een vijftal pilotregio's die samen met het Rijk, de VNG, de waterschappen en de provincies hebben gewerkt

aan eerste versie van de regionale energiestrategieën. Dit betreft de regio's: West-Brabant, Hart van Brabant, Midden-Holland, Fryslân en Drechtsteden.

Lessen die hierin worden getrokken zijn onder andere:

- Doe lokaal wat lokaal kan, alleen regionaal waar dat meerwaarde heeft.
- Betrek de gemeenteraden actief bij het proces, vanaf de start van het traject;
- Zorg voor een krachtige projectorganisatie

Meer informatie van de lessen vanuit deze pilotregio's is te vinden in de publicatie Slim schakelen, die [hier](#) te vinden is.

Kaders voor een fossielonafhankelijk Aalsmeer: zonnevelden en de omgevingsvisie

Vanuit dit plan van aanpak komen er een hoop vragen, maar ook een hoop kennis en informatie, op de gemeente af. Vanuit de voorbereidende onderzoeken voor de warmtetransitievisie komen ook beelden naar voren over het toekomstig warmtesysteem in de gemeente. De gemeente Aalsmeer wil zorgen dat de opgedane kennis wordt verankerd binnen de organisatie. Hierbij wordt er in ieder geval gedacht aan een tweetal concrete acties:

Afwegingskader zonnevelden

Steeds vaker komen vragen binnen over de mogelijke aanleg van grote zonneweides. De gemeente heeft op dit moment geen beleid om dergelijke initiatieven te begeleiden. In 2019 wil de gemeente Aalsmeer daarom een ruimtelijk afwegingskader voor zonnevelden ontwikkelen waarmee de gemeente kan sturen op deze initiatieven.

Een voorbeeld van ontwikkelde gemeentelijke kaders voor zonnepanelen is het zonneparkenbeleid van gemeente Schagen. Hierin zijn voor verschillende gebieden ruimtelijke regels gedefinieerd. Potentiele initiatiefnemers weten daarmee of, en onder welke voorwaarden, de gemeente medewerking wil verlenen aan het toestaan van zonnepaneelweides. Het zonneparkenbeleid van Schagen sluit daarbij aan op de (toekomstige) werkwijze onder de Omgevingswet.

Het zonneparkenbeleid Schagen is [hier](#) terug te vinden.

Energie in de omgevingsvisie en omgevingsplannen

Hiernaast wordt er in de gemeente deze collegeperiode gewerkt aan het opstellen van een omgevingsvisie, als onderdeel van de Omgevingswet die in 2021 van kracht wordt. Eind 2020 wordt een koersdocument met bouwstenen voor de omgevingsvisie vastgesteld. De energietransitie is een belangrijk thema in de omgevingsvisie en omgevingsplannen. Keuzes en inzichten uit bovenstaande trajecten zullen dan ook in dit koersdocument worden meegenomen. Hiermee zorgen we ervoor dat de energietransitie niet alleen leidt tot een fossielonafhankelijke gemeente, maar dat wenselijke ontwikkelingen mogelijk blijven. Wat uiteindelijk leidt tot een veerkrachtiger gemeente die aantrekkelijk blijft voor haar inwoners en bedrijven.

5.2 Woningen en bedrijven

Kaders

Afstemming zoeken met de verduurzamingsopgave van Greenport Aalsmeer

De gemeente Aalsmeer werkt met Greenport Aalsmeer aan het versterken van de tuinbouw. De Greenport is echter ook voor de energietransitie een cruciale schakel. De keuze voor de wenselijke warmtetechniek in Aalsmeer hangt in grote mate af van de verduurzaming van de glastuinbouw. De

glastuinbouw zet in op geothermie. Dit zou ook een goede oplossing kunnen zijn voor grote delen van de woningbouw in Aalsmeer (waaronder de lintbebouwing). In Nederland streven de Greenports naar een klimaatneutrale glastuinbouwsector in 2040⁵. In het klimaatakkoord is afgesproken dat Greenports Nederland uiterlijk op 1 januari 2021 in al haar greenportregio's een gebiedsvisie heeft opgesteld, met daarin de ontwikkeling naar een klimaatneutrale energievoorziening. Deze plannen van Greenport Aalsmeer hebben een belangrijke relatie met de energietransitie en met de lokale transitievisie warmte. Mogelijk kunnen warmtebronnen uit de glastuinbouw ook worden ingezet als bronnen van warmte voor de woningen en bedrijven in Aalsmeer.

Om deze reden, en om Aalsmeer ook na de energietransitie een aantrekkelijk gebied te laten blijven voor de tuinbouw, willen Greenport Aalsmeer en de gemeente Aalsmeer samen optrekken bij het vormgeven van hun visies op de warmtevoorziening in 2040. Greenport Aalsmeer wordt door de regio betrokken bij het proces van de regionale energiestrategie.

Transitievisie warmte

De gemeente Aalsmeer houdt zich aan de afspraak uit het klimaatakkoord om uiterlijk in 2021 een transitievisie warmte op te stellen. In deze transitievisie warmte staat

- wat het huidige toekomstbeeld is voor de warmtevoorziening in Aalsmeer;
- of er wijken zijn waar al voor 2030 wordt gestart met het aardgasvrij maken van de woningen en bedrijven,
- hoe de gemeente hierbij wil omgaan met problemen rondom financiering van deze opgave.

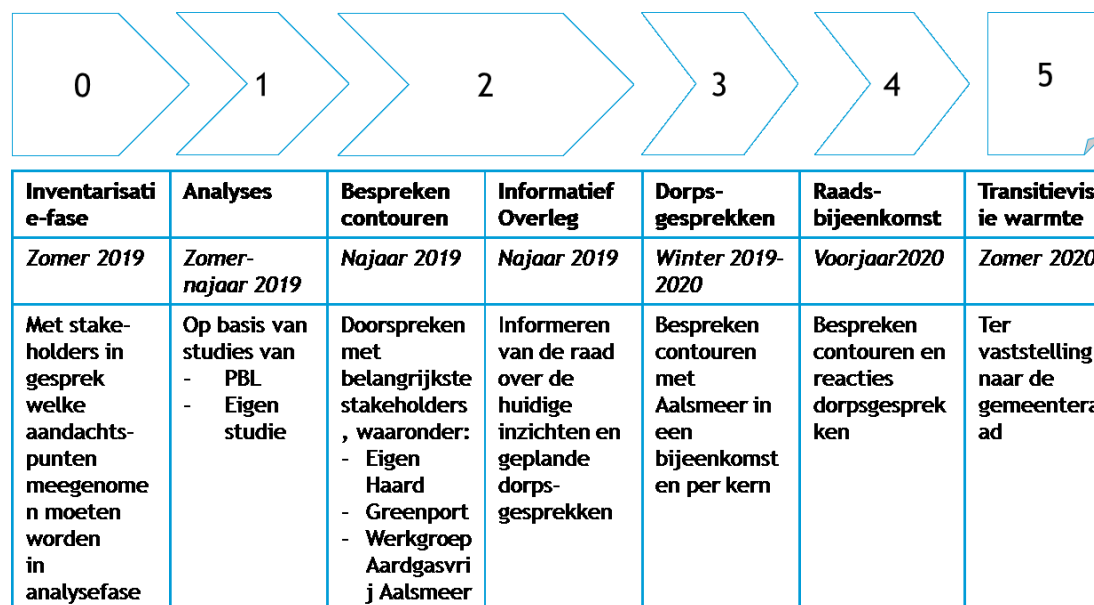
De transitievisie warmte is geen verplichtend instrument. Wel schept het duidelijkheid over de gewenste ontwikkelingen. Bewoners en bedrijven zullen zelf moeten bepalen of zij deze ontwikkeling willen volgen. De gemeente ondersteunt hen hierbij. Het is hierbij niet zo dat de gemeente verwacht dat alle inwoners tijdens de looptijd van dit plan van aanpak al maatregelen treffen. Mensen die nu aan de slag willen, gaan we wel actief ondersteunen.

Proces

Voor het opstellen van deze transitievisie moet eerst in beeld zijn welke kansen er zijn om woningen en gebouwen van het aardgas af te halen. In 2018 heeft hiervoor reeds een eerste verkenning plaatsgevonden. Na de zomer van 2019 ontvangt de gemeente een vergelijkbare verkenning van het Planbureau voor de Leefomgeving. Deze studie wordt gratis opgesteld voor alle gemeenten in Nederland. Op basis van deze twee studies wil de gemeente de eerste contouren voor een transitievisie warmte opstellen. Dit doen wij in afstemming met belangrijke strategische stakeholders zoals corporatie Eigen Haard, de netbeheerders en Greenport Aalsmeer. Begin 2020 kunnen we vervolgens met inwoners en bedrijven in gesprek om te kijken of de ideeën van de gemeente worden gedeeld. De gemeenteraad wordt gevraagd input te leveren over de contouren, voordat we de reacties peilen bij onze inwoners. Deze uitkomsten vormen de basis voor de transitievisie warmte. Rond de zomer van 2020 krijgt de gemeenteraad deze toegezonden voor vaststelling. Dit proces is schematisch weergegeven in onderstaand figuur.

⁵ Zo vastgesteld in de Nationale Tuinbouwagenda 2019-2030

Figuur 7 – Schematische weergave van de planning van de Transitievisie Warmte.

Aardgasvrije wijken in de gemeente Leiderdorp

In Leiderdorp wordt concreet gekeken naar het aardgasvrij maken van de [Oranjewijk](#). De riolering in de Oranjewijk is 60 jaar oud en daarom aan vervanging toe. Dit biedt een kans om na te denken over de toekomst. Een toekomst waarin uiteindelijk alle woningen in de Oranjewijk aardgasvrij moeten zijn. Samen met inwoners van de Oranjewijk verkent de gemeente Leiderdorp deze kansen. Gezamenlijk kijken zij wat de mogelijkheden zijn om de oranjewijk aan te sluiten op alternatieve energiebronnen. De mogelijkheid om aan te sluiten bij een nieuw aan te leggen warmteleiding die gebruik maakt van restwarmte uit het Rotterdamse havengebied, speelt hierin een belangrijke rol.

Andere voorbeelden voor het aardgasvrij maken van woningen zijn te vinden in een interactieve pdf van RVO. Deze is [hier](#) terug te vinden.

Ondersteunen Energiebesparing woningen

We blijven bewoners en initiatieven ondersteunen bij het nemen van concrete stappen op het gebied van verduurzaming. Dit doen we door de energieloketfunctie in Aalsmeer te versterken. De bestaande fondsen en leningen worden geëvalueerd om te bezien of dit nog steeds effectieve instrumenten zijn. Hiernaast zorgt de gemeente ervoor dat landelijke kennis en ontwikkelingen worden meegenomen. Zo volgt de gemeente Aalsmeer ontwikkelingen zoals de gebouwgebonden financiering op de voet.

Versterken energieloketfunctie

Aalsmeer heeft al meerdere jaren een energieloket. De vraag naar advies bij woningverbetering groeit; het aantal bezoekers stijgt. Zo nam het aantal adviezen toe van circa 100 in 2013 naar meer dan 2.500 in 2018. Met het verbeteren en versterken van de energieloketfunctie in Aalsmeer gaan we deze toenemende vraag bedienen en woningverduurzaming te vergemakkelijken.

Het lokale loket Sienergie en het Regionaal Energieloket gaan hun krachten bundelen. Hierbij is focus op 'nabijheid en bereikbaarheid' voor inwoners in Aalsmeer. Dit door activiteiten bij mensen in de buurt te organiseren en door volledige telefonische en digitale ondersteuning via het platform [RegionaalEnergieloket.nl](#).

Deze samenwerking levert de volgende diensten voor bewoners in Aalsmeer:

- Advies van lokale energieambassadeurs, die hiervoor zijn opgeleid en inwoners op vrijwillige basis ondersteunen.
- Persoonlijke ondersteuning bij het energetisch verbeteren van de woning. Dit kan via internet, telefoon en fysiek via energiecafés en keukentafelgesprekken. Welke maatregelen doe je eerst en welke later. Wat kost het en wat levert het op? En zijn er subsidies en/of financieringsmogelijkheden?
 - Het loket helpt bewoners verder met een stappenplan om woningen voor te bereiden op een toekomst zonder aardgas.
 - Het loket verbindt hierbij woningeigenaren met (lokale) aanbieders van duurzaamheidsmaatregelen.
- Er worden in iedere dorpskern 10 energiecafés per jaar georganiseerd waar mensen met vragen naar toe kunnen komen.
- Het loket organiseert groepsaankopen voor bijvoorbeeld zonnepanelen of isolatie. Hiermee worden mensen ontzorgd en ontvangen ze een aanbod van een hoge kwaliteit tegen een scherpe prijs.
- Het loket begeleidt wijk- of buurtaanpakken. Deze aanpakken zijn gericht op het verduurzamen van buurten met veel dezelfde typen woningen en verduurzamingsopgave.

Door de bundeling van de krachten van Sienergie en het Regionaal Energieloket ontstaat daarmee een sterk aanbod voor onze inwoners. Doordat het energieloket onderdeel uitmaakt van de regionale samenwerking in Amstelland, gericht op het verduurzamen van particuliere woningen, is er subsidie beschikbaar vanuit de Provincie. De Provincie Noord-Holland betaald dan ook 50% cofinanciering voor bovenstaande activiteiten.

Evaluatie Duurzaamheidslening en Duurzaamheidsfonds Aalsmeer

Sinds 2010 voorkunnen particuliere woningeigenaren in aanmerking komen voor een duurzaamheidslening. Via dit (revolverende) financieringsinstrument kunnen woningeigenaren voordelig geld lenen om energetische woningverbetering te financieren. De gemeenteraad heeft hiervoor in 2010 een verordening vastgesteld en € 240.000,- euro ter beschikking gesteld. De voorwaarden van deze lening zijn sinds 2010 niet geactualiseerd. Om te bepalen of de lening nog steeds een effectief instrument is wordt de Duurzaamheidslening in de tweede helft van 2019 geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie wordt gekeken of het noodzakelijk is de voorwaarden van de lening te actualiseren, bijvoorbeeld door de voorwaarden meer te richten op het stimuleren van een aardgasloze woningvoorraad.

Hiernaast is er sinds 2017 een Duurzaamheidsfonds opgericht. Dit fonds heeft als doel om initiatieven van groepen inwoners te stimuleren en te ondersteunen en collectieve aanpakken door inwoners zelf te stimuleren. Het Duurzaamheidsfonds staat open voor bewonersgroepen, VvE's, bedrijven en organisaties die een initiatief ontwikkelen dat bijdraagt aan CO₂-reductie door energiebesparing of de opwekking van duurzame energie voor de particuliere woningvoorraad in Aalsmeer. De gemeente kan via dit fonds subsidie verstrekken voor de opstart van nieuwe verduurzamingsprojecten of een laagrentende lening voor de daadwerkelijke uitvoering van projecten. Het Duurzaamheidsfonds is destijds opgesteld voor een periode van 2 jaar en loopt in oktober 2019 ten einde. Het is de verwachting dat het subsidiegedeelte van dit fonds eind 2019 uitgeput is. Het lening gedeelte is revolverend. Na een evaluatie, in de tweede helft van 2019, volgt mogelijk een voorstel voor een vervolg.

Ondersteunen energiebesparing bedrijven

We controleren actief op de wet Milieubeheer

Energiebesparing is een belangrijk onderdeel in de weg naar een fossielonafhankelijk Aalsmeer. In de Wet milieubeheer staat de verplichting voor bedrijven en instellingen met een jaarlijks elektriciteitsverbruik van meer dan 50.000 kWh of meer dan 25.000 m³ aardgasequivalenten, om alle energiebesparende maatregelen te nemen met een terugverdientijd van < 5 jaar. Via het eLoket van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) moeten bedrijven voor 1 juli 2019 een rapportage indienen waarin zij aangeven welke maatregelen getroffen zijn. De gemeente is het bevoegd gezag die moet beoordelen of deze maatregelen afdoende zijn, en heeft deze verantwoordelijkheid belegd bij de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. De gemeente is zich aan het voorbereiden op deze vorm van handhaving. Middelen voor handhaving vallen onder programma 5 – Ruimtelijke ontwikkeling. Voor kleinere bedrijven geldt deze verplichting vooralsnog niet.

Communicatie

Aalsmeer werkt aan een breed gedragen plan met als doel om een fossielonafhankelijke gemeente te worden. Aan het behalen van dit doel kan communicatie een belangrijke bijdrage leveren. In een communicatieplan, dat opgesteld wordt in de tweede helft van 2019, staat beschreven welke communicatiestrategie en aanpak hier bij hoort. In de aanpak is het zinvol niet over één nacht ijs te gaan. Structurele communicatie is noodzakelijk om het onderwerp goed onder de aandacht van de inwoners te houden. Het gaat tenslotte om complexe materie in een krachtenveld dat volop in ontwikkeling is. Het is belangrijk om hier rekening mee te houden en dat vraagt om flexibiliteit. Om deze reden is er in het programma geld gereserveerd voor het opstellen van een doorlopende communicatiecampagne. Deze campagne start in 2020. Hierin nemen we ook de Regionale Energiestrategie en de transitievisie warmte mee.

5.3 Mobiliteit

Het fossielonafhankelijk maken van het verkeer in Aalsmeer is een grote opgave waarvan met name de Rijksoverheid het tempo bepaalt. De maatregelen die de gemeente wel kan treffen worden opgepakt vanuit programma 4. Hieronder staat aangegeven welke acties op dit terrein in deze collegeperiode vanuit dit programma worden opgepakt.

Kaders

Duurzaam openbaar- en doelgroepenvervoer

In de vervoersregio Amsterdam werkt de gemeente Aalsmeer mee naar het realiseren van een 'zero emissie vervoerssysteem'. De transitie naar zero emissie wordt in de OV-concessies al in gang gezet. In de huidige concessie voor busvervoer Amstelland-Meerlanden is al opgenomen dat vanaf 2021 80% van de busvloot elektrisch rijdt.

Wanneer het doelgroepenvervoer opnieuw wordt aanbesteed houden wij rekening met de afspraken met het Rijk om in 2025 het doelgroepenvervoer emissievrij te hebben rijden.

Mobiliteitsvisie

Verdere activiteiten op het gebied van duurzame mobiliteit worden uitgewerkt in de nieuwe mobiliteitsvisie Aalsmeer die de gemeente komend jaar ontwikkelt. Deze visie is bedoeld om de doorstroming en de bereikbaarheid van de kernen in Aalsmeer te verbeteren. De visie kijkt hierbij ook naar de rol van andere vormen van vervoer dan de auto (fiets, OV etc).

Ondersteunen inwoners en bedrijven

Plankaart elektrisch vervoer

In Aalsmeer staan al circa 30 laadpalen. Het plaatsen van meer laadpalen kan tot knelpunten leiden in de openbare ruimte (denk aan rommelig straatbeeld of problemen met reguliere parkeerplaatsen). Om deze reden is er onlangs een plankaart elektrisch vervoer vastgesteld door de gemeente Aalsmeer. De plankaart is een leidraad voor de uitbreiding van het laadnetwerk in Aalsmeer. In de plankaart worden potentiële locaties voor elektrische laadpalen aangewezen. Voor deze locaties is dan op voorhand al bekeken of de locaties wenselijk zijn, vanuit elektrisch vervoer, maar ook openbare ruimte, veiligheid et cetera. Wanneer een aanvraag voor een laadpaal binnenkomt zoeken we op basis van deze plankaart een geschikte locatie. Zo kan snel en efficiënt worden omgegaan met nieuwe verzoeken voor elektrische laadpalen.

5.4 Eigen huis op orde

Een fossielonafhankelijke gemeente raakt ook de gemeentelijke organisatie. In het klimaatakkoord is afgesproken dat alle gemeenten in 2019/2020 een verduurzamingsplan. Hierin moet staan hoe zij het gemeentelijk vastgoed (gefaseerd) CO₂-arm maken tot 2050. In Aalsmeer is deze ambitie aangescherpt naar een fossielonafhankelijke dienstverlening in 2030. In de lijn van deze afspraak is de gemeente voornemens om met een routekaart vastgoed te laten zien wat de gemeente van plan is om aan haar doelstelling te voldoen.

Overigens zit de gemeente op dit vlak niet stil. Zo krijgt bij renovaties en verbouwingen, zoals die van de Oude Veiling en het gemeentehuis, verduurzaming bijzondere aandacht, terwijl ook de lopende verkleining van de gemeentelijke vastgoedportefeuille en het vervangen van verouderde gebouwen door nieuwbouw (zoals in het geval van IKC Triade) bijdragen aan de verduurzamingsdoelstelling. Daarmee wordt het tevens gemakkelijker om verwarmingsinstallaties op aardgas in de toekomst te vervangen door aardgasvrije opties als een warmtenet, een elektrische warmtepomp, technieken die een rol spelen in de transitievisie Warmte.

Routekaart vastgoed

Zoals landelijk afgesproken komt de gemeente met een routekaart vastgoed om te laten zien wat de gemeente van plan is om aan haar doelstelling voor een fossielonafhankelijke vastgoedportefeuille te voldoen. Deze routekaart zal worden opgesteld in 2020, zodat rekening gehouden kan worden met de inzichten uit de transitievisie warmte. In deze routekaart zal ook worden ingegaan op de vraag welke rol de gemeente wil spelen bij die gebouwen, waarvan het gehele beheer bij ESA of Green Park Aalsmeer is ondergebracht. Dit betreft de sportgebouwen en het zwembad in Aalsmeer en het strategisch aangekochte vastgoed in het kader van projectontwikkeling.

6 Planning

In onderstaande tabel staat de planning van het uitvoeringsprogramma dat hierboven is omschreven.

		Wanneer				
		2019-2	2020-1	2020-2	2021-1	2021-2
Ruimtelijke impact	Regionale energiestrategie					
	Afwegingskader zonnevelden					
	Koersdocument omgevingsvisie					
Woningen en bedrijven	Warmtevisie					
	Energieloket					
	Evaluatie Duurzaamheidsfonds en -lening					

	Toezicht Wet Milieubeheer					
	Besluit uitbreiden energieloket voor MKB					
	Communicatie					
Mobiliteit	Opstellen visie mobiliteit					
Eigen huis	Routekaart vastgoed					
Monitoring	Jaarlijkse energiemonitor					

7 Monitoring

Om de voortgang van het programma goed bij te houden wordt voorgesteld om een aantal indicatoren op te nemen in de programmabegroting, en daarnaast in de tweede helft van 2019 een monitoring op te zetten waarmee aan het eind van de looptijd van dit plan van aanpak de inzet wordt geëvalueerd.

7.1 Jaarlijkse indicatoren

Voorgesteld wordt om jaarlijks bij de programmarekening de volgende indicatoren en kengetallen op te nemen

- De CO₂ uitstoot in de gemeente
- Energiegebruik in de gemeente Aalsmeer, onderverdeeld in:
 - Totaal, met onderverdeling per sector
 - Energiegebruik per huishouden in de gemeente Aalsmeer
 - Energiegebruik per baan in de gemeente Aalsmeer
- Percentage Hernieuwbare elektriciteit in Aalsmeer
- Percentage hernieuwbare warmte in Aalsmeer

Deze indicatoren zullen worden gevoed met gegevens uit de klimaatmonitor van RVO. De klimaatmonitor is de meest betrouwbare bron voor monitoringsgegevens op het gebied van Energie. Doordat gegevens in de klimaatmonitor worden gecontroleerd door CBS en RVO zit er vertraging in het beschikbaar komen van gegevens. De klimaatmonitor loopt daarmee 1,5 jaar achter. Dit betekent dat er in 2019 gerapporteerd wordt over het jaar 2017.

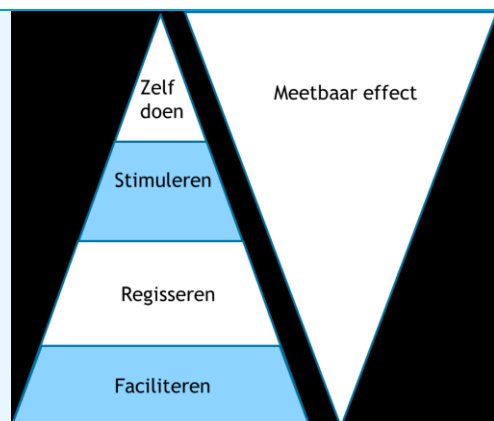
7.2 Monitoring inzet en effect van het plan van aanpak fossielonafhankelijk Aalsmeer

De eerste pijler van het programma (*Vormgeven van de kaders voor een fossielonafhankelijke gemeente*) leent zich slecht voor monitoring van effecten van het beleid (zie onderstaand kader). Voor de pijler *'ondersteunen van initiatieven'* is wel in beeld te brengen wat de behaalde effecten zijn. Dit zal dan ook worden bijgehouden.

Niet al het beleid is meetbaar

Bij monitoren van het eigen beleid moet onderkend worden dat het *effect* van het beleid niet altijd goed te meten is. De *inzet* van het eigen beleid is wel altijd goed bij te houden.

Hoe actiever de rol van een gemeente in de concrete realisatie van een project, hoe meer het beleid een directe vertaling heeft naar een effect. Zie onderstaand figuur voor een schematische weergave van dit idee.

Het voorgestelde beleid in dit plan van aanpak gaat niet alleen over het uitvoeren van concrete acties, maar juist ook over het zorgen dat de juiste randvoorwaarden aanwezig zijn zodat partijen in de gemeente concrete acties kunnen uitvoeren. Denk hierbij aan het opzetten van beleidskaders voor energie, de transitievisie warmte, het informeren van bewoners over de acties die zij zelf kunnen nemen, et cetera.

Deze acties zijn niet overbodig: ze zorgen voor het fundament waarop gewerkt kan worden aan het verduurzamen van de gemeente. Het effect van deze acties is echter indirect, en kan niet een-op-een worden toegewezen aan de beleidsinspanning. Als een bewoner een warmtepomp installeert, komt dit dan door een beleidsvisie van gemeente Aalsmeer, of de informatiecampagne van de gemeente? Of had hij de warmtepomp ook geïnstalleerd als deze er niet waren?

Met het energieloket is afgesproken dat er elk kwartaal een rapportage wordt opgeleverd over de effectiviteit van het loket. Hiermee zijn de resultaten en ontwikkelingen over de tijd goed in beeld te brengen.

In de evaluatie van het duurzaamheidsfonds en de duurzaamheidslening wordt ook gerapporteerd over de resultaten van deze instrumenten. Wanneer wordt besloten deze instrumenten door te zetten zal de registratie van dit fonds ook worden gecontinueerd. Hierin wordt bijgehouden hoeveel geld er wordt aangevraagd, voor welke type projecten, en indien mogelijk wat het effect hiervan is geweest.

8 Benodigde middelen

Voor uitvoering van het plan van aanpak zijn de volgende middelen gereserveerd.

Middelen Energie Transitie	2019	2020	2021
Onderzoek, voorbereiding, capaciteit	€ 50.000	€ 65.000	€ 65.000
Communicatie & participatie	€ 25.000	€ 24.000	€ 24.000
Ondersteuning bewoners	€ 30.000	€ 55.000	€ 55.000
<i>Subsidie PNH</i>	<i>€ -15.000</i>	<i>€ -27.500</i>	<i>€ -27.500</i>
Totaal	€ 90.000	€ 116.500	€ 116.500

Deze middelen zijn afkomstig uit het structurele budget voor duurzaamheid, aangevuld met de bij de Lentenota Aalsmeer aangedragen claim “plan van aanpak Aalsmeer fossiel onafhankelijk”.